

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

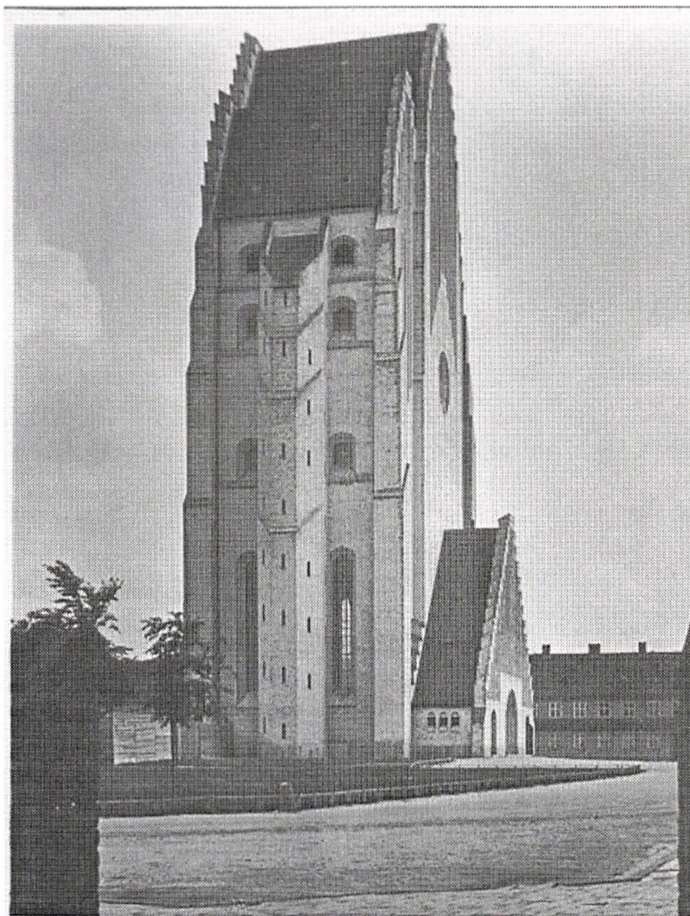
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

NYT FRA LOKALHISTORIEN

UDGIVET AF LOKALHISTORISK SELSKAB FOR BRØNSHØJ, HUSUM OG UTTERSLEV

Grundtvigs Kirkes tårn, indviet som kirke 1927
- resten af kirken blev indviet i 1940

NYT FRA LOKALHISTORIEN udkommer fire gange om året. Eftertryk er tilladt efter aftale og med kildeangivelse.

Bladet modtager gerne indlæg fra medlemmerne, men redaktionen påtager intet ansvar, hverken for indhold eller for korrektur.

Redaktion: Jens Peter Gjaldbæk og Thomas Viggo Pedersen (ansvarsh.). Kommitteret til redaktionen: Svend Olsen

Indhold

Små notitser og fortællinger om Grundtvigskirken	side 3
Befæstningsdagen 2008	side 8
Parvus sed satis	side 12
Min korte læretid i 1923-24	side 14
Golden days i Nordvest	side 15
Lokalhistoriske udgivelser	side 19
Arrangementer i Lokalhistorisk Selskab	side 19
Adresseliste	side 20

Nyt fra redaktionen

Næste nummer af Nyt fra Lokalhistorien udkommer i januar/februar 2009

Et menneske har en historisk bevidsthed, så snart det véd, at der er noget, der hedder *i går*. Men det bliver unægtelig mere interessant for andre at høre om, når hukommelsen rækker længere tilbage. I dette nummer af Lokalhistorien møder vi således Frederik Bøgeskov, der gik i Bispebjerg Skole i begyndelsen af 1930'erne, og som husker området, fra før de boligkarréer blev bygget, som Christian Kirkeby skriver om. Også Svend Olsen er på banen, så God Læsning til alle!

SMÅ NOTITSER OG FORTÆLLINGER OM GRUNDTVIGSKIRKEN, SOM JEG HAR LÆST OG OPLEVET

af Frederik Bøgeskov

For lidt over 80 år siden indviedes Grundtvigskirkens tårn den 12. december 1927. Det var biskop Harald Ostenfeld, der foretog indvielsen i overværelse af alle autoriteter og menighedsrepræsentanter. I det lille kirketårnsrum var pladsen knæben, og i omtalen i bladene meddeltes, at i god tid før højtideligheden var den sidste ståplads optaget. Ostenfeld var Sjællands biskop fra 1911 og Københavns biskop fra 1922 til 1934.

Præsteprocessionen 11. december 1927. Forrest borgmester Jens Jensen og biskop Ostenfeld, København; andet geled: biskop Fønnesbech-Wulf, Roskilde, og kirkens nye sognepræst, Asger Lund-Sørensen

Biskop Ostenfeld talte ved indvielsen ud fra Esajas 55,10-11: ”Thi ligesom Regnen falder ned og Sneen fra Himlen og vender ikke did tilbage, men væder Jorden...”

Om aftenen var der indbudt til stor fest i Grundtvigs Hus i København. Her var arkitekt Jensen-Klint en af talerne, og han blev hyldet varmt.

Før denne begivenhed var der sket en del i mange år forud.

Den 1. januar 1901 indlemmedes ved lov af 3. april 1900 det store Brønshøj sogn, der omfattede Brønshøj, Utterslev, Emdrup, Husum og Vanløse i Københavns kommune. Allerede før det skete, var der drøftelser i Borgerrepræsentationen om udviklingen i dette store område, og kommunen havde opkøbt flere bondegårde i Københavns omegn. Her var området omkring Bispebjerg Bakke inde i billedet, idet man i 1894 købte de to Bøllegårde med 91 tdr land, som omfattede området fra Lersøen til Frederiksborgvej, for 210.000 kr. Lille Bøllegård husker mange ældre på Bispebjerg, idet bygningerne lå ved sporvognsstoppestedet ved Tuborgvej/Tagensvej ind mod hospitalet, indtil det flere år efter besættelsen blev revet ned til fordel for nye etagehuse. Navnet for området havde før år 1900 været Bispebjerg, hentydende til koen, der bisser.

På Københavnskortet fra 1899 var indtegnet den kommende Bispebjerg Kirkegård, der blev indviet i 1903. Det krævede en sporvejslinie; linie 5, der betjente Brønshøj, sendte fra 5. november 1903 hver anden vogn til Bispebjerg. Det fortsatte til 1. februar 1921, hvor linie 16 tog over, idet dens linieføring blev forlænget fra Skodsborggade til Bispebjerg. Fra maj 1924 kørte linie 16 med motorvognen til Søborg, mens bivognen blev efterladt på Frederiksborgvej lige før Tagensvej, så vognen fra Søborg igen kunne medtage den mod København.

Tagensvej, som i dag er den anden store forbindelsesvej til Bispebjerg, blev udvidet fra landevej til gade omkring århundredskiftet og blev videreført fra Heimdalsgade til Frederiksborgvej i 1902/03. Borgmester Jens Jensen udtalte i borgerrepræsentationen, at gaden fremover måtte betragtes som én af byens hovedfærdssårer. Det varede dog nogle år, før linie 10 kørte over viadukten ved den gamle Lersø. Det skete den 30. november 1913, hvor linien blev forlænget fra Røvsingegade til Hospitalsvej, idet en del af den udtørrede Lersø blev udlagt som park ved navn Lersøparken i 1911. Først den 1. oktober 1925 forlængedes linie 10 til Bispebjerg.

Men nu tilbage til Grundtvigskirken.

Efter Grundtvigs død i 1872 rejstes ønsket om et værdigt mindesmærke for digteren og præsten. Til en konkurrence herom i 1912 blev der indsendt flere forslag til statuer, som ikke rigtig faldt i dommernes smag. Peder Vilhelm Jensen-Klint og Ivar Bentsen foreslog en mindehal ved Vartov, som vakte interesse, men der blev ikke udpeget en vinder. Konkurrencen gik om året efter, og nu havde Jensen-Klint indsendt en tegning af et kirketårn med tredobbelt sammensmeltet trappegavl og

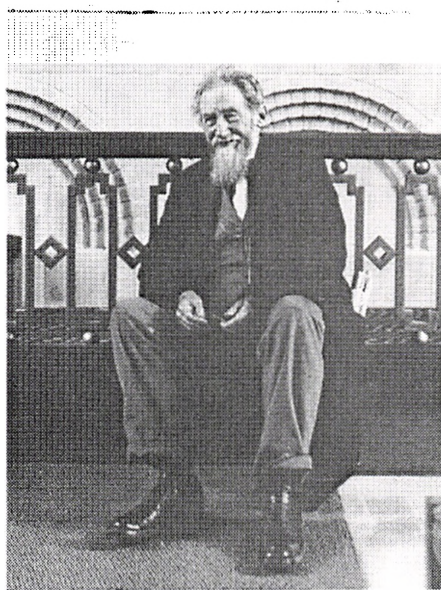
tilhørende treskibet langhus. Det besluttede man at bygge, selv om det sprængte den givne økonomiske ramme.

Første verdenskrig sinkede kirkeplanerne, men Jensen-Klint lod i 1916 en stor model i træ og gips udføre. Den blev udstillet i Københavns rådhus for at sætte skub i en folkeindsamling til opførelsen af kirken. Blandt forskellige forslag til placering valgte man Bispebjerg. Beliggenheden kunne næppe være bedre.

Da Københavns kommune ejede grundene, kunne man frit planlægge omgivelserne med den lave bebyggelse på alle sider, der forhøjer kirkens virkning i bybilledet. Den 8. september 1921 var der grundstensnedlæggelse, og man kan se to datoer på stenen, den ene var Grundtvigs fødselsdag, 8. september 1783, og den anden dagens dato, 138 år efter den første.

Bygmesteren og arkitekten Peder Vilhelm Jensen Klint, 1927, siddende på alterskranken i "Tårnkirken", 74½ år gammel, men virkelysten og arbejdsom.

Tegningerne stikker op af frakkelommen, og buksebenene er rullet op.

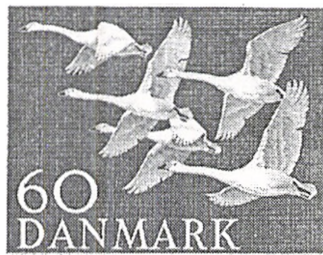

Tårnet blev indviet som midlertidig kirken den 11. december 1927. Der skulle gå næsten tretten år før de sidste stilladser var borte, så hele den store kirkebygning kunne indvies den 8. september 1940.

Foreningen Norden afholdt den første *Nordens Dag* den 27. oktober 1936, og den blev bl.a. fejret i Grundtvigskirkens tårn, hvor alle vi elever, der gik i de ældre klasser fra Bispebjerg Skole, deltog. Alle deltagerne fik et lille sanghæfte, hvor alle de nordiske flag prægede forsiden. Indeni var alle fem nordiske fædrelands-sange. Her hørte vi taler om Norden og samhørigheden mellem de nordiske lande.

Samarbejdet mellem de nordiske folk blev fremhævet, men uden at glemme samarbejdet udadtil. Blandt andet blev *Svanerne fra Norden* af Hans Hartvig Seedorf Pedersen oplæst for os elever; det sidste af de otte vers lyder:

Den første redeplads blev aldrig glemt.
Når stormen jager gennem birk og graner,
og tågen dæmper klokkebøjens klemt,
da mødes de igen, de lyse svaner.
Og løfter solen halvt sin røde rand
bag kolde skyer og af stålblåt vand,
da sejler som et lystegn over jorden
fem frie fugle ... Svanerne fra Norden

Jeg har aldrig glemt den dag siden.

Husk, at det var Staunings Danmark, hvor vi elever blev præget af begivenhederne hos vor sydlige nabo for anderledes tænkende og samtidig så vore forældres tillid til regeringen Stauning og tro på en bedre fremtid.

Det tyske overfald på Danmark og Norge den 9. april 1940 og efterfølgende besættelse fik de nationale toner frem på mange måder, og Grundtvigskirkens indvielse den 8. september 1940 kom som en lys dag efter nogle måneder, hvor vi danskere skulle finde et ståsted i krigens hverdag.

Indvielsesdagen begyndte med regn- og gråvej og med den største gejstlige procession, der hidtil var set i Danmark. Kongefamilien var til stede sammen med over tusinde deltagere i det store kirkerum. Endvidere deltog syv af murerne i højtideligheden.

Mogens Wöldikes drengekor sang, og biskop Hans Fuglsang-Damgaard holdt indvielsestalen. I samme øjeblik, som biskoppen havde overgivet kirken til menigheden, brød solen frem og lyste ind i kirkerummet på de gule murstensvægge. Deltagerne syntes, at det var et betagende syn, udtalte de bagefter. Fuglsang-Damgaard var Københavns biskop fra 1934 til 1960,

På muren i Grundtvigskirkens våbenhus er bygmesteren og hans hustru erner indmurede. Mejslet i murstenene læses:

PEDER VILHELM JENSEN KLINT 1853 – 1953
MATHILDE CAROLINE PEDERSDATTER KLINT 1846 – 1933

Københavns Kommuneskolers 6., 7. og 8. klasser havde en diktat i standpunktsprøve i foråret 1939, og den lød således (med gammel retskrivning):

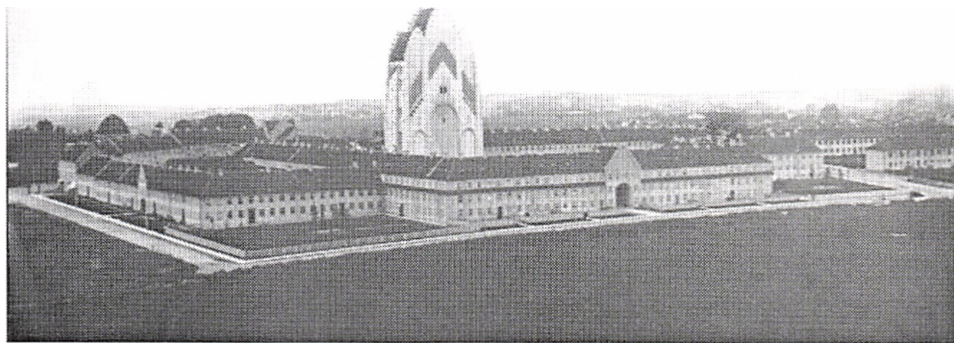
Paa Grundtvigs Fødselsdag den 8. September 1921 lagde man paa Bispebjerg Bakke Grundstenen til den Kirke, der til Minde om Præsten og Salmedigteren Grundtvig gennem kommende Tider skal bære hans Navn.

Grundtvigskirken er en af vor Tids smukkeste Kirkebygninger, og den kan baade med Hensyn til Størrelse og Skønhed godt taale at blive sammenlignet med vore Domkirker. Den er helt igennem af det danske Materiale gule Mursten, hvoraf der er brugt 5 Millioner.

Fra 1921, da Grundstenen blev lagt, og indtil Kirken stod færdig, har de samme ti Murere uafbrudt, Dag efter Dag, arbejdet paa den; og den vil, naar den er helt færdig, have kostet 2½ Million Kroner.

Engang, da det store Arbejde og den vældige Byggesum kom paa Tale, sagde Kirkens Bygmester: Husk, at vi bygger en Kirke for Tusinde Aar!

For et Par Aar siden begyndte Københavns Skolevæsen at bygge en ny smuk Skole i Nærheden af Kirken. Denne Skole, der blev indviet og taget i Brug efter sidste Sommerferie, kom ganske naturligt til at hedde "Grundtvigsskolen".

Grundtvigs Kirkes tårn set fra Bispebjerg Hospitals vandtårn
Krematoriets kuppel anes til venstre i billedet

- - -
Frimærket med Nordens fem svaner er tegnet af Viggo Bang og graveret af den svenske Sven Ewert. Det er inspireret af Hans Hartvig Seedorf Pedersens digt og udkom på Nordens Dag den 30. oktober 1956 som det første fællesnordiske frimærke. (red.)

BERETNING OM BEFÆSTNINGSDAGEN 2008

søndag den 28. september på Husumvolden

af Christian Kirkeby

Hvert år den sidste søndag i september afholdes en Befæstningsdag. Arrangør er Befæstningsforeningen, der er en sammenslutning af foreninger, der beskæftiger sig med Københavns nyere Befæstning. De store "slag" med flere tusinde besøgende foregår i Rødovre på Vestvolden og på Mosede Fort i Greve.

Vores arrangement "*Lange save, faldende træer*" foregik på Husumvolden, der er en del af Vestvolden nær Bystævnet. Mens børnefamilierne kunne fælde træer med Københavns Kommunes Naturvejledere, stod Selskabet ved undertegnede

for en historisk vandring. Der kom ca. 90 besøgende heraf en trediedel børn. I den første vandring deltog ca. 30 besøgende, hvad der var et passende antal. Det store clou var, at kommunens parkplanlægger, Christine Nuppenau deltog i denne vandring og fortalte om, hvad kommunen havde af ønsker på langt og på kort sigt. De store ønsker var på over 200 mill. kr. og de korte var på 45 mill. kr., hvoraf kommunen skulle betale de 10 mill. kr. De sidste skred ganske vist i budgetforliget, men noget håber man alligevel at få igennem, om end først i 2010.

Københavns Befæstning havde indgået et samarbejde med Partnerskabet Realdanica med 150 mill. kr. og staten med 25 mill. kr. til revitalisering af det historiske fæstningsanlæg, som er enestående i Europa. Den historiske baggrund kan man læse om i Selskabets Historiske Notat nr. 24: *Kjøbenhavns Landbefæstning og Estrups Gendarmer*.

Den "historiske tur" gik fra Bystævnet til Mørkhøjvej på volden og tilbage på "dækkende vej" på den anden side af Voldgraven. Den tog en time. Jeg kunne fortælle, at der vest for "Bystævnegabet" i volden havde være en "kanongarage" til de to batteri på hver side af Bystævnet, Gyngebatteriet og Kagsåbatteriet. Det sidste er interessant, for ved dette batteri ud for voldgaden vil man udføre en "historisk legeplads" som skole og institutioner kan benytte, hvor man i en af de to kasematter oppe på voldramperne vil indrette en naturskole. Der var mange, der godt ville have set ind i kasematterne, men det havde vi arrangører ikke tænkt på.

Det må vente til en anden gang.

Voldgraven

På Mørkhøjvej så vi over på nogle dobbeltcaponier'er (kanonbunkers) ude i voldgraven, som skulle skyde langs voldgraven, kendt den gang som "Den danske Front". Det er på tale at istandsætte anlægget. Blandt andet er der en sjov ide med lyskastere i skumringen i stedet for at skyde med skarpt. Ud til Mørkhøjvej på "den dækkende vej" er der en forsømt legeplads op ad Nørre Gymnasium. Her har man tænkt sig at lave en opholdshave til ældre og en småbørnslegeplads, da folk fra Husums pensionisthaver på Glaciset foran "den dækkende vej" benytter stedet meget.

Der vil ikke blive givet tilskud til voldgravens oprensning. Den var oprindelig to og en halv meter dyb med en én meter dyb forsænkning, kaldet "Kynetten". I dag er den kun en meter dyb, men godt mudret til med blandt andet meget fosfor i. Jeg kan huske Gladsaxe Kommunes rensningsanlæg, Gyngemoseværket, som udledte

Ung gase på Islevholm

sit spildevand i voldgraven i 1950'erne. Det var en stor belastning for miljøet, så derfor mener kommunen, at Gladsaxe bør betale nogle millioner til oprensning efter sig selv. Oprensning af Mosen vil være meget dyr; men så længe man ikke roder i det, sker der ikke noget. Vandet er rent og rensset, men det hindrer dog bundvegetationen at komme frem, og det lider naturen af, både fisk og fugle. Endvidere ligger også her en del økonomi i naturpleje og i at føre volden tilbage med den oprindelige beplantning, og man er ikke glad for det oprindelig forløber til

pigtråd i form af tornebuske, bl.a. berberis.

På Husumvolden er der ikke enkeltcaponier'er, for Husumvolden lå bag Nordvestfrontens batterier og forter, medens selve Vestvolden syd for Kagsmosen var frontlinie med to store betonanlæg. Ved Husum Station er der to opstemninger, hvor vand bliver pumpet op. Det har betydning for Utterslev Mose og Søerne omkring Indre By (læs herom Historisk Notat nr. 3-4). Der er en højdeforskel på 5-6 m fra mosens vandoverflade. Dette er nødvendigt; for vandet kommer fra Harrestrup Å, som løber under voldgraven, hvor vandet også bliver pumpet op i voldgraven. Der er brug for en del vedligeholdelse og visualisering af

dette anlæg. Endvidere er der en del små kasematter rundt på volden, som bør istandsættes.

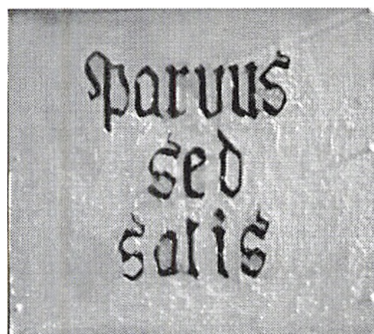
Partnerskabet har talt om cykel- og gangbroer over de store veje, med en specielt designet brotype, men Rødovre og Brøndby/Hvidovre står øverst her til støtte fra partnerskabet. Vi har i kommunen en sådan cykel-/gangbro ved Husum Station.

Hvis Lokalhistorisk Selskab skal medvirke med noget på befæstningsdagen 2009, skal der begyndes nu, og vi skal finde en samarbejdspartner. En idé kunne være Emdrup og Vangedes oversvømmelse, der skulle have fundet sted, hvis vi var kommet i krig under Første Verdenskrig.

PARVUS SED SATIS af Thomas Viggo Pedersen

Parvus sed satis - fattig, men tilfreds – står der på den lave skorsten. Taget er tagpap og ikke tegl som på huset bagved. Men bygmesteren har været viis og med tre ord stoppet enhver kritik på forhånd – forudsat at kritikerne forstår latin og krøllede bogstaver. Huset er næsten en levende illustration til Thomas Taarups sang fra 1793, *I dalens skød en hytte lå*:

I Dalens Skød en Hytte lå
ved Bredden af en Kilde.
Dens Væg var Ler, dens Tag var Strå,
dens Hegn var Roser vilde,
dens Ejers Lod var Fattigdom,
dog var han glad, thi han var from.

2. Kun ringe var hans Hjord og Land,
hans Brud ej åtte^{*)} Frænde,
hun var så arm, så god som han,
og derfor tog han hende.
Kun Tak til Gud, ej Klage lød
ved Kildevand og sparsomt Brød.

3. En Forårsaften Hyrden sad
ved Hytten med sin Kvinde.
"Nu, Kone" sagde han så glad,
"nu ved jeg Råd at finde,

at vi kan lindre Brødres Nød,
endskønt Gud gav os sparsomt Brød.

4. Se hist den Vej i øde Sand
og trindt om nøgen Hede!
Der må den trætte Vandringsmand
om Ly forgæves lede.
Om vi kun planted der hvert År
et gavnligt Træ hver Høst og Vår!"

5. Knap gryr den næste Morgenstund,
de fro til Arbejd ile.
Nu står en sval og løvrig Lund
til trætte Vandrers Hvile.
Der lagde man og deres Ben,
men der er ingen Mindesten.

*) åtte = ejede

I Vilhelm Bergsøes roman *Fra Piazza del Popolo* fra 1866 bliver verset parodieret af en respektløs frækkert:

I Dalens Grød en Skytte lå,
Løvhytten er en Kilde.
Dens Væg var Tag, dens Ler var Skrå,

dens Hegn var Hoser vilde.
Dens Lejers Mod var Fattigdom;
dog var han flad, thi han var krum.

Gæssene i Utterslev Mose – fattige, men tilfredse

MIN KORTE LÆRETID I 1923-24

af **Vagn Hansen**, journalist på Uge Avisen, der fortæller om sin læretid hos A/S Edward Jacobsen, Brønshøjvej 9, nuv. nr. 17-19. Indsendt af **Svend Olsen**

Jeg søgte efter en annonce en kortorlærling-plads hos Edward Jacobsen og tiltrådte den 15. september 1923.

Firmaet havde to direktører, Otting og Lassen, henh. administrerende direktør og salgsdirektør. Desuden en lagerchef, to damer ved selskabets omstillingsbord, bogholder, kontorchef, og så var vi to kontorlærlinge. Desuden havde firmaet fabrik i Kronprinsensgade 1, hvor personalet bl.a. omfattede en cand.pharm. Lind, der var chef for fabrikken.

Firmaet handlede med apoteker over hele landet og med en gros virksomheder. Foruden lagerlokaler på første sal rummede kælderens et lager i form af væsker i store balloner. Som firmaets yngstelærlig var jeg også "bydreng" og derfor fast stamgæst på posthuset i Håbets Allé 5; og hver dag var jeg en tur i Landmandsbanken på Nytorv. Det skete på egen cykel, og det tog en del tid, hvor jeg skulle have lært noget.

Det affødte en dag en episode: Jeg tog fra Brønshøj kl. ca. 12½, og da jeg nåede ind ved Borups Allé, hvor der dengang kun var marker, pakkede jeg min frokost ud og spiste, hvorefter jeg lagde mig i græsset for at slikke solskin. Jeg faldt i søvn og vågnede første kl. 15½, og da var banken lukket. Jeg kørte tilbage og forelagde situationen for bogholderen. "Det må De selv gå ind og sige til dir. Otting", sagde han. Direktøren talte "pladdansk"; jeg tror, han var tysker, og han var en kedelig karl. Jeg kunne ikke lade være med at le, da jeg fortalte, hvad der var hændt. "Jeg finder det ikke morsomt", sagde dir. Otting, hvortil jeg svarede, at det syntes jeg. "Tænk at firmaets lærling kan være så træt", sagde jeg.

Min mor gik ud og ankede over, at jeg var kontorlærling og ikke cykelbud. Det resulterede i, at jeg fik sporvognspenge, når jeg skulle i banken, men jeg skulle aflevere de brugte billetter til bogholderen. Så fik jeg de 2 x 20 øre tilbage. Jeg lod cyklen stå på Brønshøj Torv, hvor jeg tog den, kørte ind til byen, og billetterne dem pillede jeg op af en beholder til brugte billetter, der var opsat i sporvognene.

Min korte læretid hos Edward Jacobsen var ikke behagelig. Både direktør Otting og kontorchefen var koleriske. I august 1924 blev firmaet solgt til Nordisk Droge- og Kemikalier, der havde fabrik i Holmbladsgade på Amager. Jeg husker den dag, da salget var en kendsgerning, at lagerchefen kom op og sagde: "Nu kan I tage, hvad I vil have, for nu er vi solgt". Dermed hentydede han til et lukket rum med bl.a. parfumer og eksklusive sæber.

Mine tanker, når jeg i dag går op ad trappen til det, som dengang var min læreplads, er lidt blandede. Jeg mindes tiden, men ikke med glæde.

GOLDEN DAYS I NORDVEST af Christian Kirkeby

Hvert år afholder *Golden Days* en hel masse arrangementer over hele byen ultimo september. I år var mellemkrigstiden det overordnede tema, og et af emnerne var København Nordvest med to arrangementer, som *Bygningskultur Danmark* stod for. Det var en cykeltur i "Nordvest" med Peter Olesen, og duetforedrag i Bygningskulturens Hus i Nyboder foruden en artikel i *Historien fortsætter*, som er Bygningskultur Danmark's magasin.

Artikel med fejl

Artiklen i dette magasin var skrevet af deres projektleder for Udstilling og Rum, *Ida Christoffersen*. Den hed "På med Nordlædervesten" med undertitlen "– Forandring og bevaring i Københavns mest udskaeldte kvarter". Så var tonen slået an.

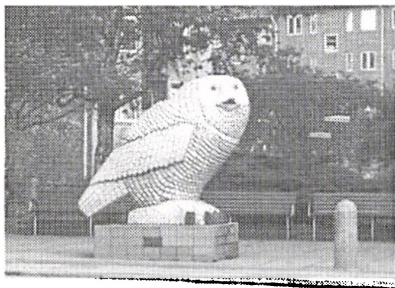
Der var flere graverende fejl i hendes artikel; hun dyrkede myterne. Hun nævner Carl Strintz som i 1908 vandt en byplanskonkurrence for de indlemmede distrikter fra 1901, men konkurrenceprojektet blev kun realiseret i Brønshøj østlige og nordlige del mod Mosen. I Bispebjerg-Nordvest var det arkitekt Charles I. Schou der lavede byplanen; og en af de dominerende arkitekter var Edvard Heiberg (Bispeparken). De blev slet ikke nævnt. Endvidere nævner hun Povl Baumann som den store arkitekt, men det var i Pipfuglekvarteret med røde mursten, han var enearkitekt. Når han byggede i "Bispebjergkvarteret" i Nordvest, var det sammen med Karl Hansen, blandt andet Storgården og Klokkergården i 1935 og 1939, bygget med gule sten. Så det var snarere Karl Hansen, der var arkitekten, som man kan se ovre på Bispeparken, hvor han var enearkitekt.

Hun omtaler også det sociale boligbyggeri som arbejderboliger; men på hendes fotografier og dér, hvor de to arrangementer fandt sted, var det privat byggeri, hvor der fortrinsvis boede funktionærer og mindre erhvervsdrivende. I det hele taget var det "sociale byggeri" - i dag det almene - dengang for faglærte arbejdere og funktionærer og unge akademikere og lignende grupper, som havde råd til huslejen. De ufaglærte boede i kommunens ejendomme, og det var ikke dem, der var de egentlig dominerende i Bispebjergkvarteret i Nordvest. De boede i brokvartererne. Jeg har spurgt hende, hvad hun betragtede som Nordvest, hvortil hun svarede, at hun kun kunne finde ud af dét med postdistrikter. Det tror jeg gerne, men derved gør hun sig nu ikke mere populær "Oppe på Bjerget" og i Emdrup.

Ud og cykle med Peter Olesen

Peter Olesen ydede en god præsentation med cykelturen og han kom også til alment byggeri. Man startede med et glas øl i Bjergstuen på Bispebjerg Torv. Der var tilmeldt 300 personer. Man startede inde i Grundtvigskirken, hvor hans kilde var Anne Marie Steen Petersens bog. Herinde var der mellem 400-500 deltagere. Derefter kørte man ned til *Sneuglen* inde i Bispeparken, det eneste "sociale byggeri", som Golden Days var i nærheden af.

Derefter var vi ovre i *Storgårdens* gård på Tomsgårdsvej, hvor der blev serveret røde pølser fra en 1930'ers pølsevogn. Det gik fremragende.

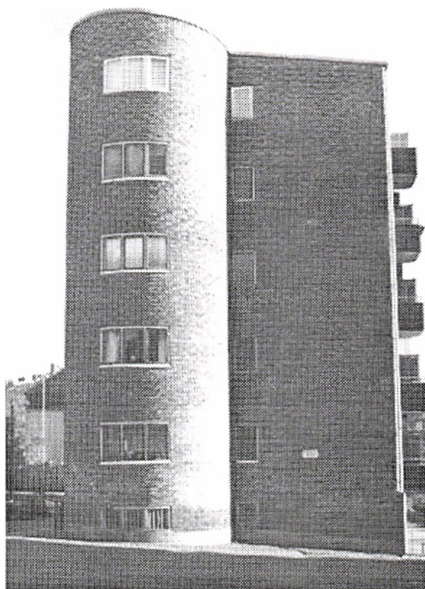

Storgården

Her blev altanerne fremhævet, som nu ikke var originale, i modsætning til naboejendommen overfor *Ved Skolen* af samme arkitekter, hvor man ser de oprindelige. Peter Olesen korrigerede sig selv her ved at fremhæve, at Karl Hansen også var arkitekt efter min berigtigelse (røde og gule mursten!). Derefter ad Skoleholdervej til *Klokkergården* og *Dejnegaarden*, hvor han fremhævede C. Th. Sørensen, som landskabsarkitekt på gårdanlæggene. Han har stort set lavet

alle gårdanlæggene i alle de store ejendomme i 30'erne og 40'erne i Bispebjerg-Nord-vest.

Derefter cyklede i hvert fald mere end 200 over Utterslev Torv og ad Bellahøjvej ud ad Nordvest til *Bakkehusene* (KAB-Parlamentariske Selskab) fra 20'erne, i Grøndal i Brønshøj Bydel, og kommunalt i Vanløse, med fællessang i Rødkildeparken med medbragt forsanger. Derefter var man på *Genforeningspladsen* med cyklerne op ad trapperne fra Mågevej til *Unions klublokaler* og ATK, *Arbejdernes Tennisklub*, vist nok. Ganske vist havde han hjælpere med, men trods det store antal tilhørere klarede han det fantastisk godt med megafonen, undtagen i Bispeparken, hvor der kun kom skrat ud af tragten.

Ved Skolen

Ved Skolen - med de originale altaner

Foredrag om Nordvest og omegn

Foredraget i Bygningskultur Danmarks Hus i Nyboder var et duetforedrag med lysbilledshow med en *Susanne Skovgaard* og *Janus Gateway* fra en privat studiegruppe, som især fortalte om Storgården med diverse snedker- og murdetaljer, som var meget oplysende. Ellers var vi på Nørrebro Station, der udelukkende ligger på Nørrebrosiden, og ikke i "Nordvestpassagen", Novo administrationsbygning udført af arkitekt Arne Jacobsen på Frederiksberg, Bakkehusene i Grøndal og Bellahøjhusene på Brønshøj eller Utterslev. Adspurgt svarede Janus, at det betragtede han som Nordvest, men dér var jeg ikke enig med ham.

Bagefter havde vi en god samtale især med Susanne Skovgaard om, hvad der fremtiden skulle bringe i 30'ernes Nordvest, når man skulle renovere denne bygningsmasse, med eksempler som friarealfornyelsen i Vibevangen, som hun bor over for, legepladsfornyelsen "Pipperen", A/B Rørfinken, med taglejligheder og badeværelsetårne på Rørsangervej og inddækkede altaner. Flere steder er der nybyggeri: ved Utterslev Torv og Frederiksborgvej i Emdrup, Emaljehaven på Rentemestervej og Enigheds Park ved Lygten m.fl. Der er ombygning af erhverv til boliger som Rentemestergården o.s.v. Nu kendte de ikke disse eksempler, og de var ikke arkitektstuderende. Så vi aftalte et tema til vores Selskab, som de skulle komme med et bud på, nemlig "Nordvest set udefra" og "Hvordan en fornyelse bør ske". På gruppens vegne var hun meget interesseret i et arrangement i form af et foredrag med diskussion. Hun ville give et bud herpå i det nye år; lad os se, hvad det bringer. Det er noget, der også kan handle om etagebyggeriet i Brønshøj og Husum, især fra 1940'erne.

Med de mange myter, der er om Bispebjerg-Nordvest og forresten Brønshøj og Husum med, vil det efter min mening være godt med en sådan dialog med *Bygningskultur Danmark*. Selvfølgelig er ikke nok, når folk udefra lever på myterne. Kvarterløft Nordvests kampagne "*I love Nord-Vest*" er et godt eksempel på et forsøg på at ændre myterne om Bispebjerg-Nordvest.

Dog skal man dog også erkende de sociale problemer og ændre disse. En nutidig forstander Jørgen Andersen, boligselskabet FSB's Ungdomsklubber (SBBU), bl.a. på Bispebjerg og i Voldparken/Tingbjerg, vil ikke få de samme muligheder, som han havde fra 1940'erne frem til 70'erne fra boligselskabet FSB og især kommunen, til at tackle nutidens ungdomsproblemer.

LOKALHISTORISKE UDGIVELSER

To af Lokalhistorisk Selskabs meget aktive medlemmer bringer hver sin væsentlige udgivelse i løbet af efteråret. Kaare Vissing udgiver Anna Theisens efterladte erindringer, som beskriver et interessant menneskes aktive tilværelse i Brønshøj.

Også Christian Kirkebys bog om maleren Folmer Bentsen vil foreligge og sætte både kunstneren og hans værker i et nyt lys. Folmer Bendtsens datter har været overordentlig hjælpsom ved arbejdet med denne biografi.

ARRANGEMENTER I LOKALHISTORISK SELSKAB

Første torsdag i hver måned holder er Lokalhistorisk Arkiv åbent i Karens Hus, Bispebjerg Bakke 8, fra kl. 16.00 til 17.00

Onsdag den 12. november kl. 19.30. Kulturhuset Pilegården, Kaare Vissing fortæller om den svenske krigerkonge, Carl X Gustav. Arr. Brønshøj Museums Venner.

Tirsdag den 18. november kl. 19.30, Kulturhuset, Bispebjerg Bakke 6: Lektor, dr.phil Ning de Coninck-Schmidt, Danmarks pædagogiske Universitet, fortæller om børn, boliger og Bispebjerg i mellemkrigsårene. Hun tager udgangspunkt i Utterslev Daghjem og de store sociale boligbyggerier, som skød op i området på denne tid. Hun fortæller om børn og de boliger (både almene og private etageejendomme), der blev bygget i mellemkrigstiden med udgangspunkt i nuværende Utterslev Børnegård på Møntmestervej, oprindeligt Utterslev Daghjem. Der vil være kaffe og kage ved mødet.

Lørdag den 29. november kl. 11.00. Brønshøj Sognecenter, Præstegårds Allé 5. Museets julestue. Arr. Brønshøj Museums Venner.

Søndag den 7. december kl. 14.00: Julestue i Karens Hus, Bispebjerg Bakke 8. Agendaforeningen, Miljøcenter Bispebjerg, og Lokalhistorisk Arkiv Bispebjerg-Nordvest byder på hygge, gløgg og æbleskiver. Lad søndagsturen gå til Karens Hus og få en god snak om lokalhistorie, miljø og agenda. Lokalhistoriske bøger er altid gode gaver, og vi har et par nyheder samt udvalgte bøger til rimelige priser på dagen. Velkommen!

Tirsdag den 3. februar 2009 kl. 19.30. Kulturhuset Pilegården. Brønshøj - set med redaktørens øjne. Flemming Antony har været redaktør af Brønshøj-Husum Avis i 31 år og har i denne periode fulgt udviklingen i Brønshøj og Husum på nærmeste hold. Han vil fortælle om nogle af sine oplevelser, krydret med anekdoter.

Tirsdag den 24. februar 2009 kl. 19.30, Kulturhuset Pilegården. Der indkaldes herved til afholdelsen af den ordinære generalforsamling for Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev. Dagsorden i næste nummer af Nyt fra Lokalhistorien.

Lokalhistorisk Selskab for Brønshøj, Husum og Utterslev
Hjemmeside: www.lokalhistorie.webbyen.dk

Formand: Jens Peter Gjaldbæk, Storkebakken 33, 2400 Kbh. NV, tlf. 38 60 05 47
E-mail: peter.gjaldbæk@get2net.dk

Næstformand: Poul Lindebjerg Jensen, Mågevej 16, 2400 NV, tlf. 38 34 40 05
E-mail: poul.lindebjerg@gronnegaarden.net

Kasserer: Bo Öhrström, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf. 40 46 99 84
E-mail: dysse74@image.dk

I bestyrelsen i øvrigt:

Christian Kirkeby, Ernst Meyers Gade 20, 1772 Kbh. V, tlf. 33 22 89 17
E-mail: chr.kirkeby@humleby.dk

Kaare Vissing Andersen, Præstekærvej 18, 4. MF., tlf. 38 89 01 25
E-mail: kv.lokal@viserne.dk

Anne Brix Christiansen, Dyssevænget 74, 2700 Brønshøj, tlf. 41 62 99 84
E-mail: dysse74@image.dk

Suppleant og redaktør af Nyt fra Lokalhistorien:

Thomas Viggo Pedersen, Tagensvej 256, st.tv., 2400 København NV,
tlf. 35 81 12 33 E-mail: thomas@viggopedersen.dk

Kontingent for 2008: 125 kr. for enkeltmedlemmer, 175 kr. for husstandsmedlemskab og 175 for foreninger/institutioner.

postgiro: nr.4 99 24 58 (bruges ved kontingentindbetaling)

tryk: Tryk & Kopiservice, Bellahøjvej 121, tlf. 38 10 16 38